

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

'מודעה רבה לאורייתא'

שלא תרבה להזהר: בהקדמה לספר **חובות הלבבות**, כאשר מבאר את הסיבות שהביאו לחיבור ספרו הקודש, כתב דבר מבהיל:

וכאשר זממתי לעשות מה שהסכמתי עליו מחבור הספר הזה, ראיתי, כי אין איש כמוני ראוי לחבר חבור כמוהו... מפני כובד הדבר בעיני וקוצר דעתי וחלישות שכלי מהשיג העניינים... עד שאמרתי בנפשי לשוב ממחשבתי ולהשיבה ממה שהסכימה עליו...

שבתי וחדשתי את נפשי על בחרה במנוחה... וידעתי, כי "כמה שכלים אבדו בעבור המורא, וכמה חסרונים גרם אותם הפחד", וזכרתי דברי האומר: "מן הזהירות שלא תרבה להזהר", ואמרתי, שאם היה כל מתעסק וצנין מעניני הטובה או להורות הדרך הישרה הנכונה, שותק ועומד, עד אשר יגמר לו כל רצונו, לא היה אדם מדבר דבר אחרי הנביאים ע"ה, אשר בחרם השם לשליחותו ואמרו בעזרתו. עכ"ל.

הרי לנו מדבריו, שאם מחברי ספרים היו מחכים שיופיע בתכלית השלמות, לא היה אדם מוציא ספר, חוץ מהנביאים אשר הקב"ה בכבודו ובעצמו ציווה להתנבא - כה אמר ד'.

הבהרה והתנצלות: בקטנות ערכי וקוצר השגתי, אצל את ההזדמנות להבהיר, אודות כתיבת גיליונות 'עומק הפשוט' - 'הילכתא', המופיעים בסיעתא דשמיא קרוב לשש שנים, בסיוע **תלמידי חכמים מופלגים שליט"א**, כיון שעבודה רבה ועצומה ללמוד להקיף את הדברים כל שבוע נושא חדש, מושרשי הסוגיות עד ההלכה למעשה, וציטוט הכרעת **גדולי ופוסקי הדור שליט"א**, ולא תמיד אני זוכה ללמוד ולהשיג כל דבר בשלמות הראויה.

במיחוד לאור העובדה, שגיליון שבועי חייב לרדת לדפוס במועד מסוים, ופעמים רבות עלולות להשתרב טעויות קטנות וגדולות בתוכן הדברים, בהבנת הסברא, אי-דיוקים, טעות במראי מקומות, וכדומה, וכמאמר החכם 'כשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לספר בלא שגיאות'. ואשר על כן כתוב בפירוש בסוף כל גיליון "נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות".

וסמכתי נפשי על דברי החובות הלבבות, למרות שהגיליון השבועי אינו מושלם, עדיף לכתוב ולפרסם, בתקווה שלפחות יסוד הדברים טובים ומועילים, יחד עם ההתנצלות שאין הדברים מושלמים, ואילו הייתי ממתין שיצא דבר מושלם כל שבוע, הגיליון לא היה מופיע כלל!

ואסיים בבקשה לקוראי הגיליונות, כל מי שמבחין בדבר הטעון תיקון, שידיעני בהקדם, כדי שאוכל להגיה ולתקן למהדורות הבאות - בקבצים תורניים, אוצר החכמה, ועוד.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

טלטול ממתק 'בומבי' בשבת

גם ממתק וגם צעצוע

'בומבי': לאחרונה משוק בחנויות הממתקים, ממתק חדש לילדים בשם 'בומבי', בהשגחת **בד"ץ העדה החרדית**, והוא קופסה בצורת 'ביצה', המכילה גם סוכריות וגם הפתעה, שקית קטנה עם סוכריות צבעוניות קטנות, ובנוסף קופסא בצורת 'ביצה קטנה', ובתוכה כמין צפצפה קטנה - משרוקית.

קעת השאלה, מה דינו בשבת מצד דיני טלטול מוקצה, האם הצפצפה דינה ככלי שמלאכתו לאיסור, כדין כלי המיוחד להשמעת קול, ומותר בטלטול רק לצורך גופו או מקומו ולא מחמה לצל? האם רק הקופסא הקטנה דינה כבסיס לדבר האסור, אבל הקופסא החיצונית היא בסיס לאיסור ולהיתר? האם דינו כבסיס לשניהם מי יותר חשוב הממתק או המשחק? האם יש חובת ניעור מערב שבת? לאחר שהוציא את הסוכריות ונשאר רק המשחק האם האריזה מוקצה ואסור לטלטלו למקום המשתמר שלא יגנב?

אותה שאלה בדיוק, קיים גם ב'פעקאלך' המכיל גם צעצוע קטן מוקצה, האם כולו אסור בטלטול מדין 'בסיס לדבר האסור'?

מקל סבא: מוקצה הגיליון לא נוכל להכנס לשאלה נוספת דומה לזה, מקל סבא שעשוי ממשרוקית, שבעצם מכיל גם סוכריות וגם משחק, האם מוגדר כלי של היתר או של איסור? על דרך זה יש לברר, לגבי שקיות חטיפים שמונח בתוך האריזה גם 'כרטיס גירוד', איזה דין מוקצה יש לכרטיס גירוד, והאם כל השקית נעשה מוקצה מדין בסיס, ומה הדין כאשר גמר את האוכל שבאריזה?

1. האם הצפצפה מוקצה?

מוקצה: השאלה הראשונה שעלינו לדון, האם הצפצפה מוקצה בשבת מדין כלי שמלאכתו לאיסור על פי המבואר

הג"ר נתן קופשיץ שליט"א בוחן את ממתק ה'בומבי'

במאמרו הנפלא של הג"ר אברהם זנגר שליט"א (בספרו אמרי אברהם סימן יד עמוד פא), האם אומרים 'בסיס לבסיס', שגם כלי בתוך כלי יחשב כבסיס לדבר האסור, כי ב'בסיס' לא חל דין מוקצה עצמי. והביא שם סבא נפלאה בענין זה מהג"ר נחום רוטנברג שליט"א.

והנה הג"ר משה פיינשטיין זצ"ל (אגרות משה או"ח חלק ג סימן נא), נוקט שגם כלי בתוך כלי נעשים בסיס, והוכיח כן מהגמ' (שבת דף מז. דף מז.) הנח לנר שמן ופתילה הואיל דנעשה 'בסיס לדבר האסור', והרי שם מדובר לפי דעת רבי שמעון שרק השלחבת היא המוקצה, ומבאר שם בתוס' שהשמן והפתילה אינם מוקצה מצד עצמן, והרי קמותר נחשב בסיס לשלחבת אף שהוא דבר בתוך דבר, כן גם בכלי בתוך כלי שייך שיחשב כבסיס לדבר האסור.

3. בסיס לאיסור ולהיתר

לפי החשיבות: מבואר בגמ' (שבת דף מז.) ונפסק בשו"ע (סימן שי סעיף ח), מותר לטלטל את המחתה עם האפר, כאשר צריך את האפר לכיסויי רוק וצואה, למרות שיש במחיתה גם שברי עצים שהם מוקצה. עוד מבואר בגמ' (שבת דף קמב.) מותר לטלטל כלכלה מלאה פירות והאבן בתוכה. ומוסיף השו"ע תנאי להיתר הטלטול, דווקא אם הדבר המותר יותר חשוב מהדבר האסור, אך אם הדבר האסור יותר חשוב, אסור לטלטל את הבסיס הכלי. והוסיף המש"ב (סימן שי ס"ק לד) גם אם הדבר האסור והדבר המותר שוים בחשיבות נאסר מדבר בסיס.

ההיתר יותר חשוב: כתב המש"ב (סימן רעז ס"ק יח), שלחן שהיו נמוכות עליו בבין השמשות פמוטות של נרות וגם ככרות לחם ודברים שצריך לשבת. השלחן לא נהיה בסיס לדבר האסור, כיון שדברי ההיתר חשובים יותר מהשלחבת של הנר.

מה שנצרך לסעודה: ונחלקו הפוסקים מה הגדר של 'חשוב יותר', שהלחם יותר חשוב מהנרות. לדעת החיי אדם (כלל סז סעיף ד.) הלחם שאינו מוקצה חשוב יותר מהנרות שהם מוקצה, כיון שצריך את ההיתר לסעודת שבת. והוסיף בארחתו רבינו (חלק א עמוד קיט), שהדבר הנצרך לסעודה חשוב, למרות שהמוקצה שוה יותר מההיתר.

מה שתחשוש לו עכשיו: לדעת הפרי מגדים (סימן רעז אשל אברהם ס"ק ח) וכן הורה הג"ר שמואל הלוי ואזנר זצ"ל (שו"ת שבט הלוי חלק ח סימן נב), החשיבות נמדדת לפי הצורך, ומה שנצרך לו עכשיו הוא חשוב יותר.

מה שאינו מותר עליו: לדעת הגר"ש אויערבאך זצ"ל (שלחן שלמה סימן שי אות כג) כאשר מונח סכום כסף גדול שהוא מוקצה מחמת גופו, ומונח בו דבר היתר - אוכל שנצרך לו לאותה שבת, החשיבות היא לפי מה שהיה מעדיף לוותר עליו, אילו היה צריך בעל כרחו לוותר על אחד מהם.

כשיש עוד ככרות: בשבות יצחק (הלכות מוקצה עמוד קפט) הביא בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל הכרח חשוב יותר מהנרות, כיון שדעתו לאכול את הפת עכשיו, ואפילו אם יש לו עוד ככרות והיה מותר על הכרח, ולא היה מותר על הנר.

בסיס ב'בומבי': ולגבי קופסת ה'בומבי', לפי השיטות שהמשחק שבתוכה מוקצה ואסור לצפצף בו בשבת, הקופסא הפנימית שמכילה רק צפצפה היא בסיס לדבר האסור ודינה כדיון הצפצפה. ולגבי הקופסא החיצונית עלינו לברר מי יותר חשוב הממתק או המשחק, לדעת הפרי מגדים שתלוי בצורך, ודאי הסוכריות העומדות לאכילה בשבת קודש חשובות יותר מהצפצפה שאסור לשחק בו בשבת, לדעת החיי אדם שדבר מאכל הנצרך לסעודת שבת חשוב יותר מהנרות, יש לזון האם סוכריות דומה לחלה שהם דבר מאכל, או אינו דומה לחלה כיון שאין עומדים לעיקר הסעודה. מצד המציאות מסתבר, שממתק הסוכריות חשוב לילדים פי כמה מהצפצפה, הממתק יותר גדול פי כמה מהמשחק, הסוכריות מרובות בכמות ובאיכות, והמשחק קטן ביותר ובקושי מצפצף (רק אם מתיק שני אצבעות בצדדים יצפצף), והמציאות היא שמכרים את ה'בומבי' בחנות ממתקים ולא בחנות צלצועים הרי שהעיקר הוא הממתק, והמפעל תכנן שיעדיף את הממתק שיש לו גם צלצוע על פני שאר הממתקים, שיעיקרו ממתק שיש לו הפתעה, כלשון היצרן על האריזה 'גם סוכריות וגם הפתעה', ועיקר המטרה

בשו"ע (סימן שלח סעיף א) שאסור להשמיע קול בכלי שיר', והוסיף הרמ"א שכל 'כלי משמיע קול' אסור להשמיע בו קול, אפילו שאינו 'כלי שיר'. והנה כתב הפרי מגדים (סימן שלח אשל אברהם ס"ק ג), שכלי המיוחד להשמיע קול מוקצה כדיון כלי שמלאכתו לאיסור. והסתפק לפי דברי הלבוש (סימן שח סעיף מט), שכל דבר שאסור מחמת חומרא בעלמא יש להתיר הטלטול, ואולי גם כאן אפילו שמחמירים כשיטת הרמ"א שאסור להשמיע קול בכל כלי המשמיע קול, יש להתיר הטלטול.

ונחלקו הפוסקים בצעצוע פשוט להשמיע בו קול [מראי מקומות מופיעים במשנ"ב מהדורת דרשו סימן שלח ביאורים ומוספים הערה 5]. לדעת הג"ר משה פיינשטיין זצ"ל (אגרות משה או"ח חלק ה סימן כב אות ז) אין נכון להילדים יחסוך משה כלי שמלאכתו לאיסור, ומותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו. והאריך לבאר שיטה זו הג"ר יהונתן בן צור שליט"א (לוח המוקצה עמוד קלז ובספרו שלמי יהונתן הלכות שבת זווע קוצר חורש לעוד ש"ב), שצפצפה מוקצה כדיון כלי שמלאכתו לאיסור.

אסור לצפצף: לדעת הג"ר ניסים קרליץ זצ"ל (חוט שני חלק ג פרק טח אות א) אם אינו משמיע קול בל שולוצים עליו, אינו מוקצה ומותר לטלטלו בלי להשמיע קול, אך אם הוא משמיע קול מיד כשנוגעים בו, הוא מוקצה ואסור לטלטלו.

מותר לקטן: לדעת הג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (שמירת שבת כהלכתה פרק טז סעיפים ב ג והערה י, ארחת שבת פרק כד עמוד לפד) 'כלי משמיע קול' אף שאינו 'כלי שיר' אסור בטלטול, אבל 'כלי משמיע קול' אינו מוקצה, ומותר לגדול לתת צעצוע משרוקית לילד קטן לשחק בו, כיון שאינו 'כלי שיר', וכל הולך בגדול רק משום 'עובדין דחול', כמו שצידד בבא"ר (ד"ה הו"א), ובקטן הוא בגדר 'חומרא יתירה' לאסור משום 'עובדין דחול'. וציון לדברי התוס' (עירובין דף טט.) שמתור לטלטל מוקצה שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ומקומו, וגם נזכר טיול של תינוק דינו כצורך גופו. בשו"ת מנחת שלמה (חלק ב סימן לה אות ה עמוד קמח) מופיע מכתב לכבוד הג"ר יצחק זילברשטיין שליט"א בו מבאר הגרש"א טעם ההיתר כיון שיש לכל שהוא קול של משחק ילדים, אין לאסורו משום 'עובדין דחול'.

מותר לגדול: לדעת הג"ר מנשה קליין זצ"ל (משנה הלכות חלק ו סימן עז) 'נראים דעת המתירים וגם אני הקטן אמנה בתוכם' וכתב שדינה של הצפצפה ככלי שמלאכתו להיתר. והוסיף אע"פ התינוק בוכה הרבה ומצטער יש להתיר להשמיע קול בצעצוע ע"כ כלאחר יד'.

2. בסיס לדבר האסור

מעוט שעל המיטה: מבואר בגמ' (שבת דף מד.) ונפסק בשו"ע (או"ח סימן שי סעיף ז), מטה שיש עליה מעות או שהיו עליה מעות בבין השמשות ועכשיו אינם עליה, אסור לטלטלה, משום 'מגו דאתקצאי לבין השמשות אתקצאי לכולי יומא'. והיינו שהמיטה אסורה בטלטול מחמת שנעשתה בזמן בין השמשות 'בסיס לדבר אסור'.

בכלי שמלאכתו לאיסור: נחלקו הפוסקים האם דין בסיס לדבר האסור נאמר גם בכלי שמלאכתו לאיסור, אך במקצה מחמת גופו, לדעת התהלה לודו (סימן שח ס"ק א) והלך נעשה בסיס ונהיה מוקצה, והפרי מגדים (משבצות זהב פתיחה לסימן שח ס"ק ד) הסתפק האם יש דין בסיס בכלי שמלאכתו לאיסור, לדעת המנחת שבת (פרק ט ס"ק ב) בשם השיטות יעקב הלך שאין דין בסיס בכלי שמלאכתו לאיסור, ומותר בטלטול. ובארחת שבת (פרק י הערה שפ) מצדד להחמיר.

גם לפי הדעות שיש דין בסיס בכלי שמלאכתו לאיסור, דין הבסיס רק ככלי שמלאכתו לאיסור ולא כמוקצה מחמת גופו, ומותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו. כמו פטיש לפצע בו אנזיז, ואי אסור לטלטלו לצורך גופו איננו אלא מחמת לצל. כלי בתוך כלי: בקופסת ה'בומבי', הצפצפה המוקצה מונחת בכלי בתוך כלי, ויש בה אריכות עצומה בפוסקים. והבוא

5. לענין הלכה

מותר אבל אינו ראוי: לדעת הג"ר משה ידלר שליט"א מצד הדין מותר לתת לקטנים, שהרי הסוכריות הם העיקר בכמות ובאיכות והוי בסיס לדבר היתר, וגם הצפצפה עצמה הרי הגרש"ז **איערבאך צול** התיר לתתו לקטן לכתחילה שיתכן שאינו מוקצה, ולכל הפחות מותר כדין לצורך גופו כמבואר בתוס' בעירוויין, אולם אינו ראוי לחלק את ה'בומבי' בשבת קודש באבות ובנים, משום 'זילותא דשבתא'.

מותר לדתחילה: לדעת הג"ר נתן קופשיץ שליט"א מותר לחלק בשבת את ממתק ה'בומבי', שאין שום חשיבות למשחק, שבקושי מצפץ והעיקר הוא הממתק. ובצורתו אינו משמיע קול, כי אם בדוחק על ידי האצבעות, והעיקר הוא רק להכניס משהו בצורת משחק, ומסתבר שאינו מוקצה.

6. ביצת הפתעה

ביצת משוקולד: על דרך האמור, יש לדון לגבי הממתק 'ביצת הפתעה Kinder', בכשרות בד"ץ איגוד הרבנים הרב אשר יעקב וועסטהיים, המכיל שוקולד חלבי משובח העשוי בצורת ביצת חלולה, עטוף בנייר כסף, ובתוך השוקולד יש קופסא ובה הפתעה, בכל אחד משחק אחר (צעצוע לתליה על עט, מדבקות, משחק הרכבה קטן וכדומה), וייתכן שהיה בהפתעה שלו משחק מוקצה, ואם יראה שהמשחק כלי שמלאכתו לאיסור, האם האוכל החיצוני דינו כבסיס למוקצה?

ולדעת אחד מגדולי הוראה שליט"א יש להסתפק האם חל על ביצת השוקולד דין 'בסיס' לצעצוע שבתוכו שהוא כלי שמלאכתו לאיסור, לשיתת הסוכרים שיש בסיס בכלי שמלאכתו לאיסור, כפי שמצינו במשנ"ב (סימן שיא ס"ק טז) שגם באוכל שייך תורת 'בסיס', או דלמא כיון שהוא עצמו עיקרו עומד לאכילה ואינו נחשב 'בסיס', ומכל מקום ברור שגם אם חל עליו תורת 'בסיס' למוקצה שמלאכתו לאיסור, מותר לאכול את השוקולד כי נחשב צורך גופו.

ולדעת הג"ר יהונתן בן צור שליט"א הביצה מוקצה כדין בסיס כללי שמלאכתו לאיסור. והוסיף שאמנם לגבי כלי שמלאכתו לאיסור נחלקו הראשונים כשאין לו עוד תשמישי היתר יתכן שהוא מוקצה מגור, והאריך בזה בשלמי יהונתן (סימן שח ס"ק יב) אך כיון שכבר הכריע הגר"ש אלישיב זצ"ל להקל בשעת הדחק כדין ספק דרבנן, שפיר יש להקל לגבי קטנים, ובפרט שאצלם לפעמים יש גם שימושי היתר.

והנה חלק מהמשחקים בביצי הפתעה הם מוקצה וחלק אינם מוקצה, והוא בכלל הדין של 'ספק מוקצה', ומבואר בגמ' (ביצה דף ג.) ספק מוקצה אסור, כדין 'דבר שיש לו מתיירם'.

והחשיבות של הילד הוא בממתק, ולכן דינו כבסיס לדבר המותר. ובודאי ב'פעקאלך' המכיל גם צעצוע קטן מוקצה, שהעיקר הוא שקית הממתקים, ולכן אין לו דין 'בסיס'.

ולכן פשוט מותר להוציא את הסוכריות כי הקופסא החיצונית היא בסיס לדבר המותר, וגם אילו היה בסיס לדבר האסור, מותר להוציא את התכולה לאכול, שהרי מותר בטלטול לצורך גופו ומקומו.

4. חובת נייעור

נייעור המוקצה: נפסק בשו"ע (סימן שט סעיף ג) ובמשנ"ב (סימן שי ס"ק לד, סימן שט ס"ק יד), שאם יכול לנייע את המוקצה, אסור לטלטל את ההיתר יחד עם המוקצה. ובקופסת ה'בומבי' לכאורה אפשר לנייע את המוקצה בלי שיתקלקל ואסור לטלטלו עם הבסיס. אמנם מסתבר שאין חובת נייעור ב'בומבי' כיון שהוא מקום הפסד, שאם ינער את הממתק מערב שבת בטל הערר של ה'בומבי' ועיקר השווי שלו הוא כשהוא שלם וסגור בעטיפה. בספר אבירם (סימן ג) האריך לבאר את דברי הפוסקים בענין חובת נייעור כאשר המוקצה נפסד, והסיק שבפשוטו אין חובת נייעור כאשר המוקצה יפסד, ואם כן יש לצרף מה שהצעצוע יכול להיפסד על ידי הנייעור. עוד יש לדון אם נניח שאינו בסיס, מה הדין בטלטול מן הצד השארך דבר המותר והאסור, ראה בספר אמרי אברהם (סימן ב) שצריך רב זה.

נשאר רק מוקצה: כאשר לוקח מהבסיס את הדבר המותר ונשאר עליו רק הדבר המוקצה, כתב באורחות שבת (חלק ב עמוד קמג) שנחלקו הפוסקים האם עדיין מותר לנייע את המוקצה מהבסיס, כי לא נעשה דין 'בסיס' באמצע השבת, ויש אומרים שיש דין 'בסיס' באמצע השבת, ולכן כאשר לקח ממנו את הדבר המותר, חל עליו דין 'בסיס', וכעת אין לטלטל את הבסיס רק אם יניח עליו שוב דבר היתר, ומסיק שם בארחות שבת, שהפוסקים נוטים להחמיר במקום שאפשר. ובשמירת שבת הכלהתה (פרק כ סעיף נז) נוטה להיות, שם בהערה (רלב) הביא את שני הצדדים.

והוסיף הג"ר יונתן בן צור שליט"א בעל מחבר ספרי 'שלמי יהונתן', שאם עדיין מחזיקו בידו, ודאי מותר להניח את הצפצפה במקום המשתמר, כדין כלי שמלאכתו לאיסור שנטלו היתר לצורך גופו, ורשאי להציניעו במקום המשתמר, ולכל הדעות אין צריך להשליכו מיד לארץ, וגם בממתק ה'בומבי' הרי נטלו מתחילה לצורך אכילת הסוכריות, וכאשר נגמר הממתק ונשאר בידו רק כלי שמלאכתו לאיסור, רשאי לקחתו ולהציניעו במקום המשתמר.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

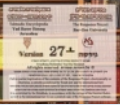
- א. **'בומבי':** בדין ממתק ה'בומבי' בשבת, יש אומרים שמעיקר הדין מותר לחלקו לילדים בשבת, אך אינו מתאים לשבת, ויש אומרים שמותר לחלקו לילדים בשבת. בדין 'ביצת הפתעה' בשבת, יש אומרים שספק אם יש עליו דין בסיס לדבר האסור, אולם ודאי מותר לאכול. ויש אומרים שדינו כבסיס לדבר האסור, ומותר רק לצורך גופו ומקומו.
- ב. **משוקולד:** בדין צעצוע צפצפה בשבת מצינו ד' שיטות, מוקצה כדין כלי שמלאכתו לאיסור, אינו מוקצה ואסור לצפצף, מותר לגדול לתת לקטן לצפצף כיון שאינו כלי שיר, בשעת הדחק מותר לגדול לצפצף לצורך קטן.
- ג. **בסיס:** לדבר המותר מותר בטלטול, בסיס לדבר האסור אסור בטלטול כדין המוקצה שעליו, בסיס לאיסור והיתר כאחד תלוי מי יותר חשוב, ואם שניהם שוים אסור. בתוך הגיליון ובואו כמה הגדרות אין קובעים מי הוא הדבר החשוב. נחלקו הפוסקים האם יש דין 'בסיס' באמצע שבת.
- ד. **מלאכתו לאיסור:** נחלקו הפוסקים האם יש דין בסיס בכלי שמלאכתו לאיסור, ולכל הדעות מותר לטלטלו לצורך גופו או מקומו. במשחק ה'בומבי' הסוכריות יותר חשובות מהמשחק.
- ה. **נייעור:** בכל מוקצה יש חובה לנייעור ולא לטלטלו עם הדבר המותר, אולם אם יפסד על ידי הנייעור אין חובת נייעור. בפתחיות חלק ה'בומבי' יש קלקול בשויה הבומבי ולכן אין חובת נייעור על המוקצה, ואף לדעות שיש חובת נייעור, אינו אסור בדיעבד את הטלטול.

משיב כהלכה

ההגדרה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: האם מותר למחוק שם ד' ממסך מחשב?

משתמשי מאגרים תורניים (אוצר החכמה פרויקט השו"ת וכדומה). בודקי סת"ם בתוכנת הגהה ממוחשבת, מוציאי ספרים תורניים, מעלים את שם ד' על מסך המחשב, והשאלה האם ואיך מותר למחוק?

נפסק **בשולחן ערוך** (י"ד סימן רעו סעיף ט) אסור למחוק אפילו אות אחת משבעה שמות שאינם נמחקים. האם האיסור קיים גם בכתיבה דיגיטלית במסך מחשב?

מראי מקומות לעיון: **שבט הלוי** (חלק ז סימן ד), **חוט שני** (נושאים שונים עמוד רלה), **ישורון** (חלק לא עמוד שעו, חלק לב עמוד רל).

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה: ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולוחה 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בפקס מספר 1532-6507823
4. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 283 על סך 100 שו האברך החשוב הרב ישראל וינטרויב שליט"א כולל 'זאת זכרון' לעלוב ירושלים העתיקה טובב"א

מדור זה הוקדש השבוע לעילוי נשמת הגה"ח רבי דוד יוחנן בידרמן ב"ר יעקב יצחק זצוק"ל נלב"ע ז' חשוון תשפ"א ת.ג.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

זכות שימוש

יישר כח: ברכה מיוחדת לאחי הג"ר ראובן נתן נטע לוי שליט"א בעל מחבר ספר 'נטע רענן', על ביורו וליבונו סוגיית ה'בומבי'. והציע רעיון מיוחד, בהקדם הנדון מה קובע חשיבות דין 'בסיס', האם דעת הילדים, או דעת המבוגר שמחלק לילדים, ואולי תלוי בדעת הבעלים בכניסת השבת, ולכן יש לייעץ למבוגר שמחלק לילדים, שיכין לא להעביר את הבעלות עד מוצאי שבת, ויתן לילדים רק 'זכות שימוש', וכיון שנשאר בבעלות הנותן, יכול להחליט בדעתו שמחשיב את הסוכריות ולא את הצפצפה, וכך לא נעשה בו דין 'בסיס'. ומיהו הורה הג"ר נתן קופשיץ שליט"א, שלגבי דיני 'בסיס' אינו מועיל מה שאינו מקנה בדיני חושן משפט, כיון שבפועל הילדים מקבלים את הממתק, ותלוי בדעתם ולא בדעת המבוגר.

והנה מבואר בחזו"א (בחושן משפט, ודלא כחמשנ"ב) שלוב של קטן פסול לגדול גם בשאר ימי התה, כיון שאין לקטן דעת להקנות לגדול, והתחבטו תלמידי החזו"א הג"ר דוב לנדו שליט"א והג"ר מיכאל דוד שמידל שליט"א, שאם כן אסור להשתמש עם צעצועים וממתקים של קטן, מחשש איסור גדל, שהרי אין לקטן דעת לתת רשות, ולפי הנ"ל יתכן להציע פתרון, להקנות לקטן רק 'זכות שימוש' ו'זכות אכילה' ולא 'בעלות' של חושן משפט' והממונות נשאר של הנותן, וכעין שמצינו דיון בפוסקים, האם אפשר לקדש אשה עם אוכל שקיבל בחתונה, שיתכן לומר שקיבל רק 'זכות אכילה' ואינו נעשה שלו בדיני חושן משפט'.

עדכוני הלכה

קריעת האותיות

להשלמת הדברים, יש עוד נושא במתק ה'בומבי', שכמעט אין אפשרות לפתוח את האריזה בלי לקרוע אותיות וצירים, וראוי לכתוב על הנושא גיליון מיוחד, לדעת המשיב"ב אסור מדרבנן לקרוע את האותיות בשבת, כדיון 'מוחק שלא על מנת לכתוב'. ולדעת הג"ר ישראל יעקב פישר זצ"ל (שו"ת אבן ישראל) מותר לכתחילה, כיון שקרוע את מקום הכתב עצמו, ואינו מכשיר מקום הראוי לכתובה.

לדעת האוסרים לקרוע את מקום האותיות, האם כאשר נותנו לקטן עובר ב'איסור ספיה', ולכאורה הולך בכל מארז לחוד - האם הוא בגדר 'פסיק רישא' שיקרעו האותיות וצירי רקע.

נושא הגיליון הבא:

'קדושת שם ד' במסך מחשב'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"ג, לרפ"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס'

'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

- גיליון שבועי עומק הפשט
- שיעורים ימי עיון
- בית הוראה טלפוני
- ביורוי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

פקס: 02-6507823